

MAGYAR MŰSA.

Költ Bétsben 12. Septememberben 1787.

Az el-kezdet munkának Folytatása,

Nem elég továbbá, hogy a' Fordító a' dolgokat, a' gondolatokat, a' ki-fejezéseket és beszédnek változásait az Eredeti-írásból annak mássába által-vigye, 's bele fogi allya; meg-kivántatik még az-is tölle, hogy a' kerek-beszédeket (*periodusokat*) ezeknek edgyik a' másikkával való öfzve-kötéseket, a' mennyire tsak lehetséges, változtatás nélkül meg-hagyja: mert az Íróknak különböztető minéműségek jó részint a' kerek-beszédeknek módgyában, és azoknak edgybe-foglalásában vagyon. A' nyelvnek külömb-sége, az értelmesség, és a' jó hangozat az egyedül, a' mi a' Fordítónak szabadságot adhat a' változtatásra. A' ki tehát ezen három eseten kívül valamelly *periodust*, bár még olyan hosszú lenne-is az, többre fel-olst, vagy többekből edgyet tfinál, avagy azoknak kötését el-oldgya, nem fordít jól.

Mivel a' beszédnek részetskéi, kiváltt a' Gürög és Deák nyelvekben, nem tsak a' gondolatoknak öfzve-ragasztására, hanem az egész beszédnek szépitésére-is igen fokot használnak; tehát a' fordításban-is a' mennyire tsak lehet, meg-kell őket tartani.

Ezek, az én itéletem szerént, a' *Fordítás' Mesterségének főbb Regulái*, mellyeket Gatterer Úr

után a' Magyar Fordítókkal közleni, hasznosnak lenni gondoltam. Keményebbek talám valamennyire; de fontos tzelra-is vezérlik a' vélek élni akarókat, A' Fordítást közönségesen illetik, 's azért könnyű szerrel lehet őket akárminémű Írásnak magyarázására alkalmaztatni, a' nélkül, hogy arra más különös regulákat szabni, szükség lenne.

Ha kiket talám, az igazságot ki-mondván, meg sértetem volna, gondollyák-meg, hogy a' hazanyelvnek kára vagy haszna egyenesen a' Köz-Jót illeti; ennek sérelmét pedig az igaz Hazafi, minden egyéb tekintetnek félre-vetésével, köteles el-hárítani. A' bensületesen gondolkodó ember nem veheti azért rosz néven, ha hibáit meg-mutatták; kész azokat meg-jobbitani, nem pedig meg-átalkodva mind azt jó gyanánt védelmezni, a' mi csak az ő velejéből származott, vagy a' mit ő már edgyfzer jónak lenni állított. A' hibának meg-esmérése soha sem válik kifebbségére; a' fel-fútt maga meg-bittség pedig mindenkor.

Vagynak olyanok, kik szájakat Magyarúl csak tátani se tudják jól, még-is Könyveket, még pedig, a' mi nagyobb boszszúság Verseken fordítanak. Ezeket a' szemteleneket korbáttal kell Parnaszszus alól el-vernü, hogy annak lakosít ordítáfaikkal ne háborgassák. —

A' *M. Músának* XLVII-dik darabja ad itt még edgy szükséges jegyzésre okot. — A' *M. Versnek* fokféle nemeiről a' 29. 30. 31. szám alatt értekezö iffü Poéta azt mondgya: hogy az edgy forma végezetü Versek, nem csak a' négy, de még a' két sorúak-is, alkalmatlanak a' játszásra, 's a' Magyar Teátrumra készültt darabokból a' többi között a' *Hunyadi szomorú-játékot* véfzi például; melyet ha ki *játszó-színbe* akar vinni,

vinni, kántelen előbb tántzaiból fel-oldani (236 oldalon). Itt kiki látta (hanem ha a Magyar Tudományos dolgokban telylességgel idegen) hogy *Bessenyei György* Úrnak két farkú Versben írt, 's már 15 esztendőök előtt világosságra jött *Hunyadi László* nevű Szomorú-játéka értetődik. A *Hunyadi János* négy forú *Vitézi-Versnek* Költője még-is, ezt a maga munkájára magyarázta; 's ez már elég ok vala néki, a Négyes Verfet tovább-is új okoskodásokkal, 's nem a kétségbe vett dolognak velejét illető számtalan példáival védelmezni. — A világoson, 's minden homályosság nélkül ki-jelentett értelemnek illy nyilvánosságos, 's talám önként való másra vonása, gyakorta olly szóbeli villangásokra adhat alkalmatosságot, mellyek koránt sem azon nemes vetélkedések között valók, a hol az ellenkező értelmeknek öszveütődése által a kétséges dolog bizonyossá tétetődni, az el-rejtett valóság pedig világosságra szokott hozatódni.

Ha ki nékem-is valamelly szavaimat illy balúl találná fel-venni, tehát jelentem előre-is néki, hogy én haszontalan szó-szaporításra, vagy éppen alacsonyosságokra, soha se fogok véle erefzkedni; valaminthogy ellenben, illendő, józan okaira, mindenkor hasznoló mértékletességgel kész vagyok meg-felelni.

Szigethről. H. P.

A' kinek az ISTEN vagon óltalmára,
 Nem eshetik annak semmi-is kátára.
 Szent Pál mondja: Ha a' nagy ISTEN mi velünk,
 Ugyan ki lehetne akkor mi ellenünk.

Erős

Erős Bátyja 's Kő fal az ISTEN félelme,
 A' kit ez óltalmaz nem lehet félelme.
 Az ISTEN óltalmam nékem-is 's fegyverem,
 Mellyel ellenségem meg-győzem 's le-verem.
 Nem félek semmitől ha ő van mellettem,
 De hogy mellettem van már meg-győzöttetem.
 Ha nyílnak hapui a' fetét pokolnak,
 'S onnan ki fereggel ördögök omolnak.
 Hogyha el-lepik-is e' földöt egészfen,
 'S mindent el-veszteni, 's rontni vagynak készen.
 En akkor-is bátran nyugászom 's nem rettegek,
 Hogy ártanak nékem e' dühös feregek;
 Mert az UR ISTENben vagyon bizodalma
 Szívemnek; ő leszsz hát szolgája, 's óltalma.
 Ha a' föld meg-indúl, az ég öszsze omol,
 Ha nagy alkotványa világnak el-romol,
 Ha nap, hőd, Tíllagok edgymásra le-hulnak,
 Ha a' Népek, idők, 's mindenek el-múlnak,
 Ekkor-is tsendefen énekeldegelek
 Néked ISTEN, 's benned bátorságot lelek.
 De tán a' köz veszély engem-is érdekél?
 A' köz nyomorúság engem' sem kerül-el?
 Jól van: A' jó ISTEN azt jómra fordítja,
 Azzal boldogságom' még elébb mozdítja:
 Meg-halok? Így ekkor ő hozzá költözöm,
 'S ott edgy romolatlan hajlékba öltözöm
 Nem halok; de terhes inséggel nyomatom?
 Tudom tsak úgy nyom ő hogy el-hordozhatom,
 Mert e' jó Ur nem hágy felyebb kísértetnünk,
 Tsak mennyire lehet azt el-viselhetnünk.
 De ennyire önként terhel, mert javunkra,
 Tudja azt fordítani és boldogságunkra.
 Edgy felől ha jajjal 's inséggel szomorít;
 Vigasztalásíval más felől bátorít.

En

En ugyan ISTENem! dítsérlek vigsággal,
Hogy küszködtem néha a' nyomorúsággal,
Mert ez által olyan állapotba tettél,
Mellyet alig értek miként tselekedtél.
Ember vagyok, gyarló, bűnös, töredékeny;
De a' Te kegyelmed lett bennem termékeny.
Érted élek, halok, szívem szent tűzzel ég:
El-olvadott bennem a' természeti jég,
Melly fagyban tartotta hozzád roszsz szívemet,
Míg fel nem hevítéd tüzeddel mellyemet
Már most uralkodik szent Lelked én bennem:
Örülök hogy kellett illy szolgává lennem.
Oh boldog szolgaság! Világnak Urai
Halgassatok! ti is népek' Királya!i!
Mert a' ki már próbált az Úrnak szolgálni,
Tőlle semmi kíntsért nem kíván el-válni.
Ezerfzer betsesbnek érzi szolgaságát
Mint egész Világnak pompás uraságát.
ISTENem! solgáddá tettél kegyelmedből;
Részr' adtál nekem-is drága Szent Lelkedből,
Oly kínts ez, a' mellytől meg-nem fosztathatom,
Es szent kegyelmedből hogy enyim mondhatom.
Mert semmit enyimnek mást nem-is mondhatok,
Mivel mint tulajdont semmit nem birhatok
A' kínts az Uraság, pénz, erő, egészség.
A' szépség, hír, természet, betsület, kedvesség;
Mind el-múlnak gyorsan, 's hamar el-enyéfsznek:
Ezek Tulajdonunk hát nekünk nem lésznek.
De e' kíntset az Úr a' kinél le-tétzi,
Azt ő tőlle senki soha el nem vészi,
E' kíntsért ISTENem! ditsérem nevedet
Hirdetem e' földön nagy ditsőffégedet,
De hogy e' kíntseddel a' világ hasznára
Lehessek, 's másoknak boldogítására;

Erre

Erre ismét-kérem a' Te kegyelmedet ;
 Add erre Mennyekből szent fegedelmedet
 Adj erőt, épséget, 's vitéz bátorságot,
 Hogy meg-tudjam győzni a' gonosz világot;
 Hogy a' babonának, 's bűnnek ellent áljak :
 Szent ditsőffégedért mindent meg-próbáljak ;
 Hogy az ellenségek meg-ne győzhessejenek,
 Es szent szándékomban gátot ne vessenek ;
 Hogy testen 's a' bűnön, 's ördögön vehessek
 Győzedelmet, 's edgy jó hív vitéz lehessék.
 Terjesztszen e' földön hogy én-is Országod',
 Hogy meg-esmértessem ditső méltóságod'.
 Máfokat-is hozzak hogy ismeretedre,
 Es fel-serkenthessek szent ditséretedre,
 Hogy edgy nagy feregét az emberi nemnek
 Hív tisztelőtére vigyem ISTENemnek.
 Kegyelmedet nállam melly van szaporíttad
 Szent Lelked' naponként szívemben újjíttad.
 Oh melly bődög lészek ha ditsőffégedet
 Nagyzhatom a' földön hírdetvén nevedet!
 Ha fei-áldozhatom érted vagyonomat
 Erőmet, éltemet, és minden javomat!
 Ha ditsőffégedért adhatom éltemet,
 Melly nagy öröm éri akkor hív Lelkemet.
 Ember Társaimnak ha bődogságokat
 Munkálhatom, 's elébb vihetem javokat.
 Így a' kerefsztyéni névre ítélhetem
 Méltónak, 's Hiveddé magam' így tehetem :
 Melly örömmel végzem el így éltemet,
 Tudván hogy magadhoz fogadod Lelkemet!
 Hízzem-is ISTENem, hogy e' jót meg-adod :
 Hízzem e' kérésem' hogy meg-nem tagadod.
 Ditsőítélednek tészel eszközüvé,
 Ezért tetted nállam Kegyelmed' élővé.

Most

Most versz? én köszönöm szent fenytéfedet,
 Tfokolom veszfödöt 's atyai kezedet,
 Most kint, nyavallyát, vagy veszélyt botsátasz rám.
 Ezért-is oh Atyám! dítsér 's áld téged szám.
 Verj ostorozz, rongály, mert én azt érdemlem,
 Azt bűnöm, 's rofzságom melly szűletett vellem.
 Tcsak hogy add edgyszersmind vígafztaláfodat,
 Ne vond-meg atyai kegyes jószágodat.
 Híszem hogy ostorod, bóldogúláfomra
 Szolgál, 's léfzen nékem leg-fővebb javomra.
 Híszem hogy még ettől, meg-mentsz, 's kegyelmedet
 Hírdetteted velem, 's nagyzatod nevedet.

É N E K.

Nóta: *Tenger búknak közepette 's a' t.*

1. *U* i mást szerez csak hafzonért,
N Nintfen abban nemes szív.

Ki hozzád vonsz a' vagyonért,
 Ne várd hogy légyen az hív.
 A' nemes szív ingyen szerez;
 A' vagyonra, 's a' hafzonra. ;:
 Az olyan ügyet fe vet.

2. Minden embert én szereztek
 Hafzonra nem tekintve.
 Barátimhoz hív lehetek;
 Nintfen-is elegyítve
 A' Barátság ha hafznokkal:
 Ah! e' rút vég! Bestelenség! ;:
 Ha gondolok azokkal.

3. A' szerezet, melly hív, épül
 Egyedül a' virtuson:
 Az erőssen szívémen ül,
 Kiben e' szép kints vagyon:

Sze.

Szeretem azt virtussáért;
 Nem egyebert; tsak ezért, ∴
 'S híve vagyok magáért.

4. A' ki engem'-is hát szeretsz
 Nem várván nyereséget;
 Barátom mind holtig lehetsz;
 Várok tölled hívséget.
 Hozzád-is leszsiz itt hív Lélek;
 Lészek néked, igaz híved, ∴
 Erted halok és élek.

M Á S.

I. szerentse változó; Bút és bánatot hozó
 Tűfolodni van szándéka; O edgy átkozott
 portéka,

Ezt ma vízi uraságra, Holnap le veti rabságra.
 Ennek most pártján vagyon; Holnapig rontja na-
 gyon.

2. A' szerentse változó, Bút és bánatot hozó.
 Némellynek ad gazdagságot, Nagy rangot és méltó-
 ságot;
 De tsak hogy gyötrelmet végyen, Es nagyobb esete
 légyen.

Adását el-ragadja, Es ismét másnak adja.

3. A' szerentse változó, Bút és bánatot hozó.
 Az felette bolond lenne, A' ki tehát biznék benne:
 Ómló partra házát tenné, Honnan az esetét venné.
 En véle nem gondolok; Tsak ISTENhez hodolok.

